Nepřímé ukazatele bezpečnosti – rychlost vozidel

Publikováno: 27. 10. 2015
Eva Kšicová

Článek vznikl díky programu Omega Technologické agentury ČR, v němž je řešen projekt Rozšíření datové základny pro rozhodování o politice kampaní ke snížení nehodovosti na pozemních komunikacích – DATO. Tento projekt umožnil sběr nepřímých ukazatelů v letech 2014 a 2015 a tím umožnil navázat na přerušenou časovou řadu sběru nepřímých ukazatelů potřebných pro hodnocení bezpečnosti.

Rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem a vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám. Současně nesmí jet rychlostí vyšší, než je rychlost stanovená pro danou komunikace a její prostředí, či nejvyšší dovolenou rychlost, která je určena dopravním značením.

Pro statistické vyhodnocení se používá V85, což je rychlostní charakteristika dopravního proudu, která vyjadřuje rychlost, kterou nepřekračuje 85 % vozidel (tedy 85 % z celkového počtu vozidel jede touto rychlostí nebo rychlostí nižší). Vprum je pak průměrná rychlost vozidel.

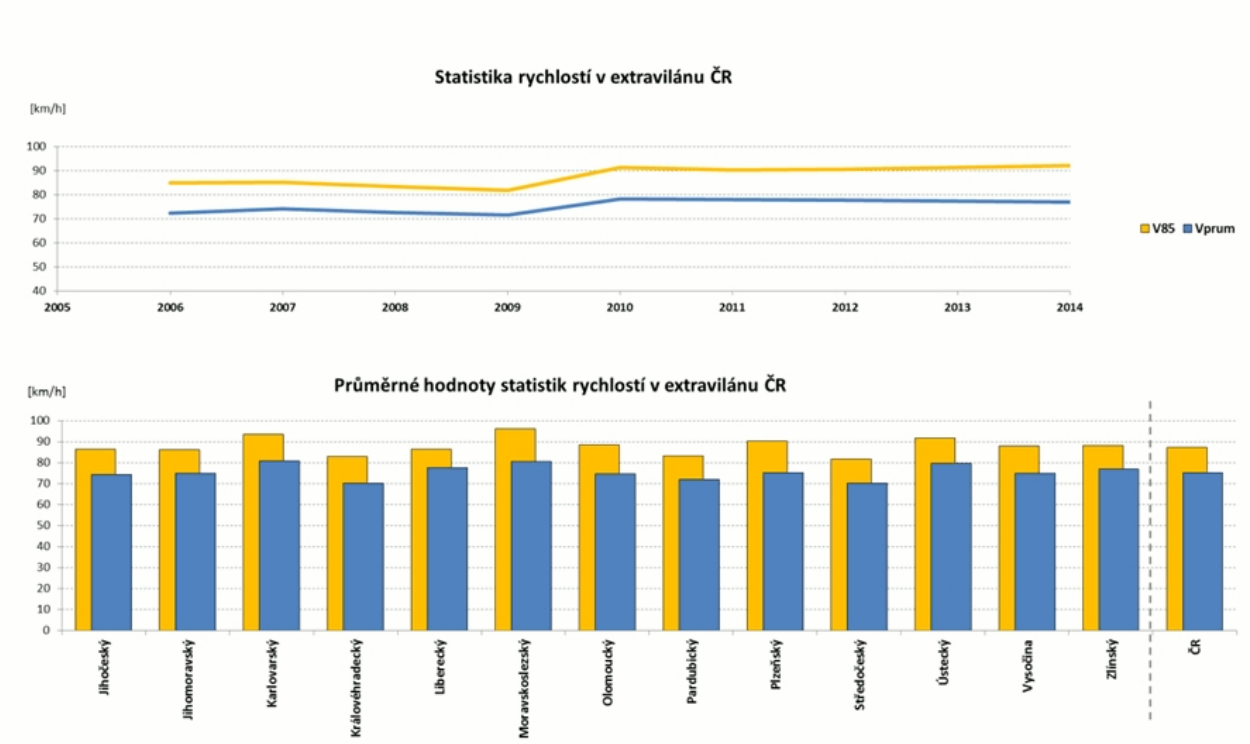

Graf 1 – Rychlosti vozidel v extravilánu. Horní řada uvádí vývoj rychlostí v letech 2006-2014 (pro ČR); spodní graf – rychlosti v jednotlivých krajích a v ČR.

Z doložené statistiky rychlostí vozidel vyplývá, že dlouhodobý průměr rychlost V85 v extravilánu v ČR

je 87 km/h, z vývojového grafu je patrné, že tato rychlost v posledních letech stoupá o cca 1 km/h ročně. Kraj, kde byly v rámci měření NUB zjištěny průměrně nejvyšší rychlosti, je Moravskoslezský, s rychlostí V85 96 km/h, naopak nejnižší rychlostí byly ve sledovaných místech ve Středočeském (V85 = 82 km/h) a Pardubickém kraji (V85 = 83 km/h).

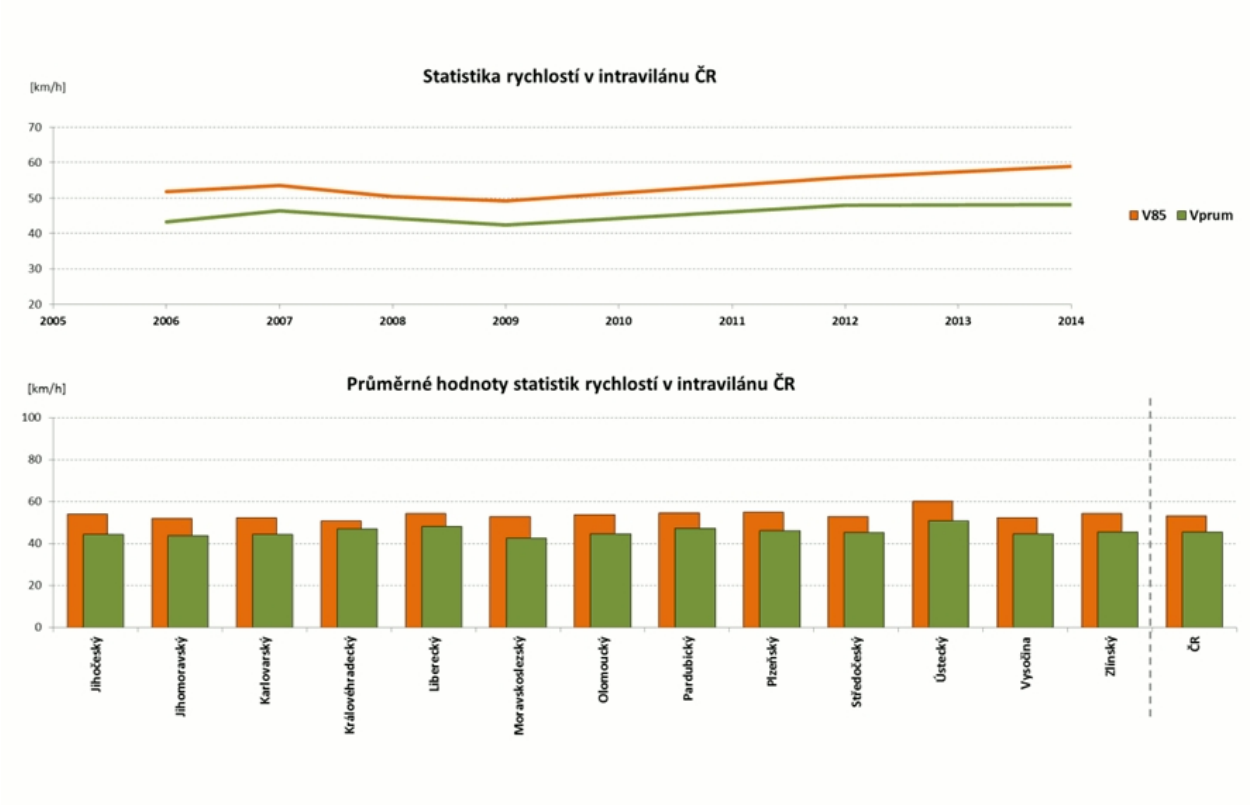

Dlouhodobým sledováním rychlostí v intravilánu bylo zjištěno, že V85 je v ČR 53 km/h. I zde, stejně jako v extravilánu, je trend stoupající, v posledních třech letech o přibližně 3 km/h ročně, což je více než v extravilánu. V rámci měření NUB bylo zjištěno, že nejvyšších rychlostí v obci je dosahováno v kraji Ústeckém (V85 = 60 km/h). Na grafu s vývojem je patrný v intravilánu postupný nárůst rychlostí. Ze zvětšující se vzdálenosti křivek v posledních letech pro rychlosti V85 a Vprum vyplývá, že dochází ke snížení homogenity dopravního proudu, tedy že rostou rozdíly mezi rychlostmi jednotlivých vozidel, resp. přibývá řidičů s extrémnějšími rychlostmi, odlišných od průměrné rychlosti.

ZÁVĚR

Článek pojednává o vývoji nepřímých ukazatelů sledovaných mezi lety 2005 – 2014 v jednotlivých krajích. Nepřímé ukazatele sledují a hodnotí okolnosti či jevy, z nichž je možné odvozovat skutečnou úroveň bezpečnosti silničního provozu.

Ke sledování vývoje jednotlivých ukazatelů je potřebný jejich sběr v pravidelných (ročních) intervalech tak, aby byl patrný vývoj chování účastníků silničního provozu na pozemních komunikacích. Sledování NUB je pak důležité pro vyhodnocení bezpečnosti silničního provozu na pozemních komunikacích. Vyhodnocení této bezpečnosti bude prováděno v rámci NSBSP [1], která je strategickým dokumentem pro toto vyhodnocení.

Databáze nepřímých ukazatelů bezpečnosti silničního provozu je klíčová mj. také pro hodnocení efektivnosti a účelnosti projektů v rámci programu Fondu zábrany škod (FZŠ). Tento fond, do kterého odvádí pojišťovny 3% z přijatého pojistného, je administrován Českou kanceláří pojistitelů. Získané prostředky jsou plánovány např. na investice do dopravně bezpečnostních kampaní nebo vzdělávací programy (více viz http://www.fondzabranyskod.cz/).

ZDROJE

[1] Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011-2020, Ministerstvo dopravy
[2] Metodika stanovení délky a rozsahu průzkumů chování účastníků silničního provozu s ohledem na efektivní vynakládání finančních prostředků, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., 2014
[3] Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů

SOUVISEJÍCÍ PODKLADY

1. Statistika dopravních nehod dle Policie ČR
2. BESIP - samostatné oddělení MD ČR
3. Odborná zpráva o postupu prací a dosažených výsledcích za rok 2014 – zpráva k projektu Rozšíření datové základny pro rozhodování o politice kampaní ke snížení nehodovosti na pozemních komunikacích – DATO, projekt TAČR, program OMEGA2013.
4. Databáze NUB dostupná v CDV (2005-15).
5. Projekt SafetyNet (2004-2008).